

Tkačka kolonija kod Sombora, poziv MSP da rukotvorine uvrsti u poklone protokola

Šesta tkačka kolonija održava se u selu Stapar kod Sombora, poznatom po autentičnom ćilimu, u organizaciji **NALED-a** i **Etno-mreže**, a pod pokroviteljstvom ambasada **SAD** i Kanade.

Violeta Jovanović iz **Etno-mreže** pozvala je državu i donatore da podrže organizaciju javnih radova u kulturi kao načina za zapošljavanje žena u unutrašnjosti. Ističe da, iako je potražnja velika, nema galerija, a i da je pravi trenutak da Ministarstvo spoljnih poslova opskrbi ambasade rukotvorinama, kao protokolarnim poklonima. što bi sigurno stvorilo posao za stotine žena.

Meštanka Stapara Blažica Katanić kaže da je za razbojem sedela kao mala, kada ju je toj veštini učila baka, a da tek sada, u pedesetim godinama, ima vremena da je ponovo savlada i usavrši. Ispričala nam je da su žene u ovom selu ćilime tkale jedna kod druge, obično njih dve jedan. Jedne godine kod jedne komšinice, druge godine kod sebe, uveče, kad završe poslove, a bila im je potrebna cela zima da ga završe, priča za portal **N1**. Inače, čuveni staparski ćilimi bili su znak imućne kuće, a prepoznaju se po ružama i vencima cveća, motivima koji su zadatak i za učesnice ove kolonije.

Među njima je supruga ambasadora **SAD** En Godfri, koja kaže da joj je interesantno što se jedan deo radi rukama, a drugi pedalama, dodajući da je potrebna koordinacija pokreta. Na naše pitanje da li je teško naučiti, kaže da je to, prema njenom mišljenju, relativno i da nije teško koliko bi moglo da bude nekome ko nije imao iskustva u ručnim radovima kao ona. En Godfri poreklom je iz Irske i bavi se pletenjem, šivenjem, izrađuje pokrivače... Ali, kako nam je rekla - svako može da proba, dodajući da zaista misli da svako može i da nauči. Kaže da joj se veoma dopada tkanje, da voli da uči i da je toliko fokusirana na to da zaboravi na sve okolo. Ističe i da je oduševljena što ima mogućnost da učestvuje u ovako nečem. Već je bila na koloniji na Staroj planini. Navodi da je to sjajno iskustvo za nju, ali i dobar način da otkriva Srbiju, s obzirom na to da se radi o dva različita dela zemlje. Osetila sam se veoma dobrodošlom i divno, ne samo kad su u pitanju učesnice, već i ostali ljudi, prenela nam je.

Jedna od učesnica, Tane Latković, dolazi sa Fakulteta primenjenih umetnosti, osek tekstil, a za portal **N1** ispričala je da je naučila da tka u trećoj godini srednje, Dizajnerske škole. Prvi put je na koloniji, kaže, dodajući da je poziv upućen studentima tog fakulteta. Prenoseći nam iskustva sa studija, kaže da je za 80 cm ćilima potrebno oko mesec dana rada. Ističe da je teško doći do prirodnih materijala i vune sa naših prostora, ali i da u poslednje vreme stižu ohrabrujuće vesti da se sve više ljudi bavi i time.

Stapar 2

Izvor: **N1**

Stapar 2

Izvor: **N1**

Stapar 2

Izvor: **N1**

Stapar 2

Izvor: **N1**

Stapar 2

Izvor: **N1**

Kolonija okuplja stručne predavače i etnologe, ali i vrsne tkalje iz zanatskih udruženja širom Srbije. Na šestoj koloniji učestvovala su žene iz Šapca, Pančeva, Novog Pazara, Inđije, Stapara, Odžaka, Sombora, Loznice Beograda... Do sada ih je bilo više od 50, a mnoge su učestvovala više puta, kaže za portal **N1** **Violeta Jovanović**, predsednica **Etno mreže** i izvršna direktorka **NALED-a**.

Neke od njih su i početnice, i to je za njih je stvarno jedinstvena prilika da se usavršavaju u programu koji je njima prilagođen tako da im ne iziskuje dodatne troškove, kaže Jovanovićeva, dodajući da učesnice obilaze znamenitosti i imaju zabavni program. "Zaista se potrudimo da se u toj nedelji kada su u koloniji osećaju posebno, jer rade jako važan posao u društvu – čuvaju tradiciju", ističe.

Nije sve u kiriji: Potražnja velika, nedostaju galerije

Etno-mreža pomaže ženama i mladima da se zainteresuju za tradiciju i da izrađuju komade u različitim tradicionalnim tehnikama, obezbeđujući im pomoć za plasman na tržište. Jovanovićeva kaže da je važno da njihovi proizvodi budu autentični, kvalitetni, ali i prilagođeni potrebama savremenog kupca, pa navodi da u ponudi imaju torbe za laptop, futrole za telefon i naočare, opremu za enterijere i kancelarije...

Svi ovi proizvodi imaju veliku tražnju na tržištu, turisti i diplomate nas pitaju gde to mogu da kupe, naglašava. Međutim, nedostaju kanali za plasman koji su nestali tokom krize devedesetih – do kada su se ti proizvodi plasirali kroz domaću radinost. Danas je vreme za ekskluzivne etnogalerije, gde bismo mogli da plasiramo ove proizvode i prikažemo Srbiju u malom, navodi Jovanovićeva, dodajući da postoji potreba za tim ne samo u Beogradu, već i u drugim gradovima.

"Nije dovoljno da javne prostore iznajmljujemo samo za kiriju, već ih nekad treba ustupiti i po povlašćenim cenama, da bi se u njima našli ovakvi sadržaji, zato što oni vraćaju mnogo više od kirije – utiču na promociju i imidž zemlje, na osećanje zdravog nacionalnog identiteta, na kulturno povezivanje sa drugim nacijama", naglašava sagovornica **N1**.

Kaže da su u Etno-mreži najviše ponosni na ono što su uradili za ove žene - što vide da njihove perspektive i životi menjaju, dodajući da im je to motivacija za dalji rad. Navodi da žene često nisu samopouzdana, niti svesne koliko je dragoceno to što znaju. "Pomažemo im da to shvate da, budu preduzimljive i svoje. Posebno smo ponosni na one koje su otvorile svoje zanatske radnje. Imamo ih sve više, one svojim primerom motivišu druge", dodaje.

Ono što ih, međutim, usporava je to što se projektno finansiraju. Kada bi imali, kažu, u kontinuitetu neko operativno državno finansiranje ili da bar postoje takvi konkursi, to bi im pomoglo da održavaju kolonije, javne radove, radionice, tematske obuke...

Diplomatski kor u Stapar, Mihajlović kaže - potrebna tri zakona

Stapar 1

Izvor: Tanjug/ Rade Prelić

Stapar 1

Izvor: Tanjug/ Rade Prelić

Stapar 1

Izvor: Tanjug/ Rade Prelić

Stapar 1

Izvor: Tanjug/ Rade Prelić

Stapar 1

Izvor: Tanjug/ Rade Prelić

Šesta kolonija u Stapar je u četvrtak dovela i brojne predstavnike diplomatskog kora. U selo su, da posete tkalje, došli ambasadori Finske, Nemačke, Kanade, **SAD**, Belgije, Austrije, Brazila, Izraela, Egipta. Tu je bila i predsednica Skupštine Srbije u prethodnom sazivu Maja Gojković, kao i potpredsednica Vlade i predsednica Koordinacionog tela za rodnu ravnopravnost Zorana Mihajlović.

Svaka druga žena na selu nezaposlena, a od četiri žene – tri nemaju nikakvo pravo na penziju, navodi Mihajlović.

Mihajlović je zahvalila ambasadorima Nemačke i Kanade na podršci inicijativi da se tri ćilima (staparski, pirotski i sjeničko-peštarski) iz Srbije nađu na Uneskovoj listi, jer je to, kako je navela, od neprocenljivog značaja za očuvanje naše kulture i identiteta.

Ministarka je dodala i da se nada da će nova Vlada da radi na tome da se donesu novi zakoni, kako bi se pomoglo ženama sa sela i onima koje žele da se bave ovakvim zanatstvom, navodeći da su to zakon o zanatstvu, zakon o socijalnom preduzetništvu i zakon o rodnoj ravnopravnosti.

Podsetila je javnost da je svaka druga žena na selu nezaposlena, da od četiri žene – tri nemaju nikakvo pravo na penziju, da samo sedam posto žena ima u vlasništvu određena imanja. Plan nam je i da uvedemo institut "čuvarki tradicije", dodala je.

Violeta Jovanović je, obraćajući se okupljenima u četvrtak, poručila da su tu da prikažu nestajuće brendove, pozivajući državu i donatore da podrže organizaciju javnih radova u kulturi kao načina za zapošljavanje žena u unutrašnjosti.

"Pozivamo i da se omasovi praksa koju potpredsednica Vlade (Zorana) Mihajlović neumorno promovise kada koristi naše azbuke, tkanice i minijature kao diplomatske poklone. Verujemo da je sada pravi trenutak da Ministarstvo spoljnih poslova opskrbi naše ambasade u inostranstvu rukotvorinama kao protokolarnim poklonima što bi sigurno stvorilo posao za stotine žena i, jednako važno, doprinele jačanju imidža Srbije u svetu. Žene Etnomreže to svakodnevno čine", navela je Jovanović.

Više od 100.000 dolara američkih donacija

Ambasador **SAD** Entoni Godfri naveo je da je ponosan na dugogodišnju saradnju ambasade sa Etno-mrežom, još od 2005. godine, kada je **USAID** svojim sredstvima pomagao njihovo osnivanje. "Tokom proteklih 15 godina **USAID** je investirao više od 100.000 dolara da bi Etnomreža postala ovako uspešan i održiv projekat kakav je danas", rekao je Godfri, uz ocenu da je Etnomreža postala pravi predstavnik "divnog i bogatog kulturnog nasleđa Srbije, kako bi ga ceo svet video i cenio".

Uz to je, istakao je, pomogla stotinama žena da svojim radom steknu više nezavisnosti i osnažila ih da sebi stvore bolju budućnost, dodajući da se unapred raduje daljoj podršci.

"Imam i poseban uvid u rad **Etno-mreže**, jer moja supruga En učestvuje i snažno podržava njene aktivnosti. Sada bolje razumem posvećenost ovih žena i njihovu nadu u bolju budućnost. En je stvorila brojna prijateljstva koja će, verujem, biti doživotna", rekao je, u obraćanju okupljenima, američki ambasador.

Ambasada Kanade pokrovitelj je tkačkih kolonija 2019. i 2020. Kanadska ambasadorica Kati Čaba rekla je da joj je izuzetno drago što su podržali ovaj projekat. Proizvodnja ovih rukotvorina doprinosi razvoju regiona u kojima žive ove tkalje, ali i ekonomskom osnaživanju ovih žena, navela je, dodajući da Srbija ima bogatu i raznovrsnu kulturnu baštinu.

"Pandemija koronavirusa je donela nove izazove i na ovaj način smo želeli da pomognemo ženama da izbegnu negativne posledice krize po njihove porodice", kazala je ambasadorica, koja je dodala i da će biti veoma tužna kada dođe dan da napusti Srbiju.

Okupljenima se obratio i Antonio Ratković, novi gradonačelnik Sombora, koji je najavio dalju podršku ovom brendu i poručio: "Od Staparskog ćilima i listare, preko bezdanskog damasta, lemeškog kulena, monoštorskih klompi i meda, pa sve do riđičkog vina - sve smo uspeli objediniti u kulturno-gastronomsku ponudu našeg područja".

Ambasadorici Čaba je uručeno priznanje **Etno mreže** za izuzetan doprinos očuvanju nasleđa i osnaživanje žena kroz organizaciju tkačkih kolonija. Priznanja su dobili i Dušanka Golubović, doskorašnja gradonačelnica Sombora, i bivši član gradskog (Sombor) veća za kulturu i obrazovanje Nemanja Sarač.

Bezdanski damast

Izvor: **N1**

Bezdanski damast

Izvor: **N1**

Bezdanski damast

Izvor: **N1**

Tagovi: